СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 182. Джерзи Ситі, Н. Дж., пятниця, 7. серпня, 1925. VOL. XXXIII. No. 182. Jersey City, N. J., Friday, August 7. 1925. THREE CENTS

Майнерська юнія ладиться до страйку на 1. вересня

АТЛЕНТИК СИТІ, Ню Джерзі, 5. серпня. — Спеціяльний комітет майнерської юнії Юнайтид Майн Воркерс зібрався тут в числі 40 осіб, щоби поробити перші кроки для зарядження страйку майнерів твердого вугля.

Се є перший наслідок зірвання переговорів межи представниками майнерської юнії а представниками властителів копалень твердого вугля. Страйк мавби бути викликаний на день 1. вересня. Показується, що до його зарядження не треба навіть віддавати справи під рішення членів юнії по відділах юнії, бо 6 головних урядників юнії має вже право зарядити такий страйк, коли буде вважати його потрібним.

УРЯД НЕ ДУМАЄ РУШИТИ ОДНИМ ПАЛЦЕМ.

Генеральний комітет, котрий зібрався для нарад над роспочаттем страйку, потвердив зірвання переговорів. Всі присутні висказувалися, що страйк неминучий, бо федеральний уряд, котрий одинокий мігби натискати на властителів вести далі переговори, того зробити не думає. І справді, як доносять з літної резиденції президента Кулиджа, президент не має наміру вмішуватися в переговори ані в який небудь спосіб намовляти властителів до нових переговорів. Президентови ходить лишень о те, щоби серед публики не було поляки через вигляди недостачі вугля; через те він і думає над тим, чи не видатиб йому успокоюючої відозви до громадяньства.

ЖИТТЯ ЗА СОБАКУ.

НЮ ЙОРК, 4. серпня. — Вальтер Майерс, 24-літний мущина, кинувся почерез тори зелізниці, щоби вратувати свої три собаки перед надходячим поїздом, і самий попав під поїзд та згинув на місци під колесами поїзду. Собаки перейшли щасливо на другий бік зелізниці.

ДИВНА ПРИГОДА.

НЮ ЙОРК, 4. серпня. — 17-літний Андру Емерік, котрий працює яко помічник пломбера, впав з четвертого поверха будови. Падаючи вділ, він зачепив на другім поверсі ногою об вистаючу дошку; притомний хлопчина використав се на те, щоби повернути своє тіло та впасти на ноги. Його товариші праці покликали зараз шпитальний амбулянс, але лікар не мав що коло Емеріка до роботи. Емерік сейчас пішов далі до праці.

ПОЖАР У ХЕМІЧНІЙ РОБІТНІ ШКОЛИ.

НЮ ЙОРК, 4. серпня. — Сторож Колеґії Ню Йорку, збираючися до замітання хемічної лябораторії школи, став її скроплювати водою. Від сього занялися пожаром якісь хемікалії, розсипані на долівці, і за хвилю ціла робітня стояла в огни. Пожарна сторожа відтак боролася через дві години з пожаром, заким його вгасила, очевидно при помочи других хемікалій. Шкода виносить коло 30,000 долярів.

БОРОТЬБА ЗА ПРИСТУПЛЕННЄ ДО СВІТОВОГО СУДУ.

ВАШИНГТОН, 4. серпня. — Сенатор Ленрут видав публичну заяву за приступленнєм Америки до світового суду. Каже він у сій заяві, що в сенаті найдеться 75 голосів за таким приступленнєм, хоча противники такого приступлення ведуть тепер завзяту агітацію проти сього.

ПРОБА З ЕКЗАМІНАЦІЄЮ ІМІГРАНТІВ У СТАРІМ КРАЮ КОРИСНА.

ЛОНДОН, 4. серпня. — Англійські газети пишуть про пробні екзамінації американських імігрантів у Англії за про річ, корисну для імігрантів. Самі імігранти вдоволені зі сеї новини, бо вона їх ратує перед маревом завернення від берега Злучених Держав.

ДОВГА РУКА АМЕРИКАНСЬКОГО УРЯДУ ПРОТИ БУТЛЕГЕРІВ.

АТЛЕНТИК СИТІ, Ню Джерзі, 4. серпня. — Американський моторовий кружляк Мітіор, котрий мав на покладі 40 бочок шкотської горівки та 50 бочок шкотського солоду, попав у руки федеральної антибутлегерської фльоти, яких 40 миль від берега. З огляду на те, що досі говорилося про долинене бутлегерів в обсягу 12 миль від берега, сей арешт викликав велике зацікавленнє.

НОВИЙ ПРОГИБІЩІЙНИЙ ПОХІД.

ВАШИНГТОН, 4. серпня. — Ґенерал прогибіційного уряду, докінчивши реорганізації прогибіційного уряду, приказав сейчас починати новий похід на пачкарів горівок і других горячих напитків через границі Америки. Головну увагу звернено на канадійську границю.

ЖЕРТВА СПЛЯЧОЇ НЕДУГИ.

ЕЛИЗАБЕТ, Ню Джерзі, 4. серпня. — За послідних три тижні померло тут на сплячу недугу три особи. Третою жертвою була пані Мейбел Снайдер, котра померла нині в елизабетськім ґенеральнім шпитали. Захоріла вона послідної середи; родина перевезла її зараз до шпиталю, де вона до самої смерти не відзискала притомности.

„ПРИМІРНИЙ" МУЖ.

НЮ ГЕЙВЕН, Конетикат, 4. серпня. — Перед стейтовим судом ставали тут переловлені за бутлеґерство Мартин Тенґреді й його жена. Суддя засудив мужа на 300 долярів кари, а жену на 600 долярів, бо вона займалася бутлеґерством більше від свого мужа. Засуджений муж сейчас заплатив наложену кару, а жінка, не маючи гроша на заплачення своєї кари, пішла до вязниці відсиджувати її.

Українські Громадяни!

Українським селом заволоділа чорна розпука! В смертельній глуші занепадає село, основа нашої нації. Нидіє, марніє, тратить силу та вмирає повільною смертю. День в-день приходять звістки про випадки голодової смерти. В селах вже є голодовий тиф. Старці, матері та діти вються в голодових судорогах.

Де найдуть вони поміч?

Ми заморська іміграція мусимо дати їм поміч!

Коли Ваша громада досі не зложила своєї жертви Вашим обовязком подбати про се, щоби збірку переведено негайно.

За всіми інформаціями пишіть до Обеднання:

OBYEDNANNYE, 847 N. FRANKLIN ST., PHILADELPHIA, PA.

КУПЦІ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ПІДВИШКИ ПОЧТОВИХ ОПЛАТ.

НЮ ЙОРК, 4. серпня. — Перед федеральною почтовою комісією, яка веде слідство в справі підвишки почтової заплати, виступали представники купецьких організацій зі жалями, що підвишка приносить шкоду торговлі, бо вона не дає вислати по низькій ціні пробок товарів.

НЕ ВІРУЮТЬ В ПІДНЕСЕННЯ МОРСЬКОГО ДНА.

ПАРИЖ, 4. серпня. — Французькі вчені не вірують в правдивість донесення капітана одного французького воєнного корабля, немовби морське дно в Біскайськім заливі піднялося в гору. Вони вважають се неможливим головно тому, що ріжниця межи давним дном а теперішним малаби виносити близько 5,000 метрів.

СТЕФАН ШУЛЮК УТОПИВСЯ В РІЦІ РЕД.

Стефан Шулюк, що находився від довшого часу на лїченню у шпитали для хорих на груди, у Вінніпеґу, який зоветься Кінґ Едвард Госпитал, утік з суботи на неділю, себто з 11-го на 12-го липня, і пропав без сліду. Його найдено опісля утопленого у ріці Ред. Він мав бути також некінче здоровий на умі. Шулюк, який був поважно хорий, отворив вікно, яке вело до зовнішних сходів, призначених для ратунку людського життя в часі пожару, і побіг просто, в напрямі ріки. Коли одна з доглядачок зауважила його неприсутність, було вже запізно його ратувати. Пізно в ночі найдено його тіло в ріці.

ІНДІЯНСЬКІ ШЕФИ ІДУТЬ ДО КОРОЛЯ.

Два тижні тому через Вінніпеґ переїхало три індіянських шефи (голов кольоній індіянських). Вони поїхали до англійського короля в Лондоні предложити йому свої кривди, заподіяні тутешним правительством в той спосіб, що воно віддає їм земельні наділи як резерви. Всі три шефи походять з осередка Брітіш Колюмбії: Іван Чілігіча з резерви Дуґлас Лейк; Василь Давид з резерви Бонапарте і Віліям Пере з резерви в Шусвай. Шеф Чілігіча був вже (1909 р.) в англійського короля Едварда, який приняв був його дуже симпатично.

І ЖИДИ БЮТЬСЯ ТАЙ ПОЗИВАЮТЬСЯ.

Мус Джо, Саск. — Хтось колись писав, що коли Жиди посваряться, або побиються, то йдуть до рабіна, щоб їх загодив, а не до суду. В цім місті молоді Жидки таке говорення розбили на атоми. Ними є Сем Тедмен, що занимається скупованням старих річей, і його бувший партнер Бен Шварц. Вони посварилися і побилися в суботу, 11. липня, а відтак покривджений Шварц віддав справу до суду. Шварц каже, що коли він вхав свою голову в двері зелізного складу, то Тедмен вдарив по ній молотком кілька разів. Колиб був тримав голову між дверима довше, то Тедмен був би убив його на смерть. Свідки зізнали, що вони оба бились і з обох текла жидівська кров. Шварц сказав у суді, що він був з Тедменом в бизнесі від мая, 1924, до червня 1925, коли то бизнес „зброкував". Він винаймив будинок і коли згаданої суботи пішов туди, то застав колодку розбиту а двері підперті бочкою. Коли він бочку відтрутив на бік і вхав голову межи двері, то Тедмен тарахнув по ній кілька разів молотком.

МАДЯРИ КУПИЛИ ДЕСЯТЬ ТИСЯЧ АКРОВУ ФАРМУ.

Директори „Скатіш Кооперейтів Голсейл Сосаєті", з Глезґов, Скотляндія, продали мадярським поселенцям свою фарму в Гютон, Саск. Фарма занимає десяч тисяч акрів, на ній є: елевейтор на 30 тисяч бушлів пшениці, 30 молочних коров, 70 робочих коней, добрий стадник, богато овець, свиней і дробу; кілька тректорів, інджаїв, молотілень і всякі господарські знаряди. На фармі є цього року 3,660 акрів пшениці і 1,480 акрів вівса. Машинерії є таке число, що нею можна легко викосити 640 акрів збіжжа одного дня. За кілько цю фарму спродано Мадярам і на яких услівях, невідомо.

22 МІЛІОНИ АКРІВ ПШЕНИЦІ.

Оттава. — Цього року в Канаді засіяно 22,200,000 акрів пшениці. Всього поля засіяного ріжним збіжжем є цього року 56,103,660 акрів. Коли урожай випаде так, як при кінці червня вказували обставини, то Канада буде мати пшениці 365 міліонів бушлів.

ЖІНКА ПОСВАРИЛА, ВІН ЗАСТРІЛИВСЯ.

Гемілтон, Онт. — Віліям Рід, літ 35, прийшов одної ночи домів досить пізно. Це зовсім не сподобалося його жінці і вона його посварила. Віліям взяв собі жінчину сварку так до серця, що пішов до другого покою і застрілився.

Знова на тавншіпі Марлборо, недалеко Гуелф, фармер посварив свойого сина за те, що богато „кавалерував" і не тримався дому. Син, аби показати татови свій гнів, пішов до стайні і поповнив самовбивство, стрілившй собі в голову з карабіна.

ЗГОРІВ УКРАЇНЕЦЬ.

Сіфтон, Ман. — В неділю, 12. м. м., згорів у своїм „шеку" Антін Городніцький, якому було 23—24 літ. Він самий мешкав у „шеку" на своїй фармі і трагічного дня, ходячи скоро підпалити в кухні дрова, підляв їх газоліною. Газоліна експльодувала і та так нещасливо, що всьо одіння занялося на нім. Помимо того, що сусіди прийшли скоро на поміч і попечено сейчас відвезено до шпиталю в Давфіні, він серед страшних мук помер одинайцять годин після випадку.

САМИЙ АВТОМОБІЛЬ ЇЗДИВ ПО ГАЛІФАКСІ.

Галіфакс, Н. С. — Автомобіль капітана Дікінсона рушив самий з місця на улици коло цитаделі і пігнав улицею Секвіл, переїхав сім перехресть, повних їдучих возів і автомобілів, вдарив малого хлопця, загнав поліцмана на скрут, переїхав поміж два трамваї, ушкодив фронт малого автомобіля, зломив електричний стовп, вдарив в пару коней, що тягнули віз, а вкінци зупинивсь на улиці Вотер, нікого не убивши ані не зранивши серіозно. З самогож автомобіля остали тільки рамці.

РИБНА ТОРГОВЛЯ ЗБІЛЬШАЄТЬСЯ.

Оттава. — У 1924 р. спродано риби в Брітіш Колюмбії за 21,256,965 долярів, отже за $461,042 більше як в 1923 році. Усіх риболовних заведень було в операції в Брітіш Колюмбії 28. Капіталу вложено в них 14,234,000 долярів.

Англійський уряд жадає 50 міліонів на піддержку вуглевого промислу.

ЛОНДОН, 5. серпня. — Англійський уряд заповів, що він предложить завтра в англійськім парляменті внесок на ухвалення 10 міліонів фунтів штерлінґів (близько 50 міліонів долярів) на субсидію для вуглевого промислу, яка має бути виплачена тим вуглевим підприємствам, що потратять гроші через задержанне дотеперішної висоти робітничої заплати майнерів.

Кілько саме буде виносити недобір углевого промислу, уряд з гори ще певно не знає; він домагається від парляменту, щоби він дав урядови право видати на сю ціль з означеної суми стільки, кілько буде треба.

Справа субсидії для вуглевого промислу ще далі не сходить зі становища найбільше цікавої публичної справи. Богато ґазет виступає проти урядового пляну, а уряд не то що не старається здушити критику, але ще виразно заявляє, що він витає сю критику, бо лишень сею дорогою буде можна справу якслід освітлити та зробити, що можна найкраще.

ПОЖАРИ ВЕЛИКИХ НАФТОВИХ МАЄТКІВ У РУМУНІЇ.

ВІДЕНЬ, 5. серпня. — В румунській місцевости Морені вибух пожар найбільшого в Европі нафтового шибу. Шиб належить до американської нафтової фірми Стендард Ойл Ко.

Фірма пробувала загасити пожар звичайним способом парового тиснення, але відразу показалося, що сього способу вжити не можна, бо шиб лежить на кілька миль від парових кітлів. На прозьбу фірми властителів румунський уряд пробував погасити пожар стріляючи до шибу з армат. Та й се на нічо не здалося, бо бомби не потрафили замкнути шибу, хоча артилерія стріляла цілого пів дня. Тепер фірма зарядила викопати до шибу підземний тунель, підложити в ньому динаміт та висадженнєм динаміту замкнути шиб.

Цікаво, що як американський інжинер та робітники втікали від горіючого шибу, на них напала товпа Румунів, котрі думали, що Американці запалили шиб навмисно. Інжинер лишень револьвером оборонився від товпи.

СТРАЙКОВІ ЗАВОРУШЕННЯ В ВАЛІЇ.

ЛОНДОН, 5. серпня. — В копальнях угля в Валії, в яких від якогось часу ведеться страйк майнерів, прийшло до поважних заворушень. Страйкуючі майнери напали на вежі над шахтами та наробили великої шкоди. В бійці з поліцією покалічено богато осіб.

ДИКА ПІМСТА МОСКАЛЯ.

ЛОНДОН, 5. серпня. — Російські газети доносять про страшну пімсту одного московського селянина на своїх односільчанах. Селянин називається Грачев і живе він в селі Іваново в костромській ґубернії. Причиною ненависти Грачева до своїх односельчан було переконання, що вони скривдили його при поділі землі, яку, як відомо, московські селяни мають на спільну власність у так званім мірі.

Грачев вибрав на свою пімсту час пильної праці в полю, коли в селі не було майже одної дозрілої душі. Тоді він підпалив хати своїх ворогів, а коли селяни на вид пожару кинулися в село ратувати свої маєтки, Грачев став відбивати їх вистрілами з рушниці. Большевицька поліція кинулася арештувати його, але втративши кількох людий відступила. Грачев відтак викрався зі села й проган без сліду. Його ще й досі не спіймали.

Спалив він майже все село та вбив 17 людий.

НІМЕЦЬКИЙ УРЯД ПЯТНУЄ БРЕХНІ СКРШИНСЬКОГО.

БЕРЛІН, 4. серпня. — Німецький уряд видав урядове заперечення на промову польського міністра Скршинського перед Політичним Інститутом у Вілємставні.

Пан міністер говорив про суперечку Німеччини і Польщі за ґданський коритар, і польським звичаєм поперекручував правду.

ВЕЛИКІ БУРІ В ІТАЛІЇ.

РИМ, 4. серпня. — Ґрізні бурі навістили нині цілу північну Італію. В місті Венеції буря прийшла так нагло, що захопила богато прогулькових лодок дальше від берега. Уливний дощ наповнив лодки так, що богато з них затопилося. Випадків у людях там відай не було.

Великої шкоди наробили бурі в містах Падуї, Вероні, Турині та Біелі.

СЛАВНА ТАНЦЮРИСТКА ВИДАЄТЬСЯ ЗА СЛАВНОГО ЕКОНОМІСТА.

ЛОНДОН, 4. серпня. — Нині відбулося тут вінчанне Англійця Джана Мейнарда Кейнеса зі славною московською танцюристкою Лопуковою. Кейнес прославився в час версайської конференції тим, що будучи членом англійської комісії, заложив протест проти умов, які аліянти накладали на Німеччину. Не могучи переконати аліянтів, що сі умови неможливі до виконання, Кейнес зрікся свого уряду в мировій комісії та відтак в своїх книжках і працях виступав з острою критикою версайського договору.

ГРЕЦІЯ КУПУЄ ОРУЖА.

АТЕНИ, 4. серпня. — Хоча грецький уряд ще далі заперечує, буцімто він збирається до війни проти Болгарії за грецькі менчости в Болгарії, він рівночасно уповажнив закупно 100,000 рушниць від італійського уряду.

"SVOBODA". (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays,
at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодинокe число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

В Канаді належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ХТО ЗАВИНИВ, ТОГО ВИНУВАТИ

До канцелярії Українського Народного Союза прислано недавно зголошення приступлення в члени від одного Українця в старшім мужеськім віку. Зі залученого лікарського свідоцтва показалося, що сей чоловік хорий на серце. Тому головний уряд повідомив відділ, що він кандидата приняти не може. Канцелярія думала, що справа вже покінчилася. Як що можна було сподіватися, то хиба якогось запиту о пораду зі сторони відкиненого кандидата, приміром, до якого лікаря вдатися на пораду та лічення. Та тут справа взяла зовсім несподіваний оборот. Відкинений кандидат пише до канцелярії домагання звернути собі лікарське свідоцтво, бо мовляв він був у лікаря, висварився з ним добре за його свідоцтво, та дістав від нього пояснення, що він, лікар, про серцеву недугу нічого не писав. Кандидат додає, що він хотівби показати комусь, себто або лікареви або організації.

Тимчасом на його свідоцтві є виразно написано, що він хорий на серцеву недугу. Лікар, видно, був чесний, і що найшов, те й написав. Не знав неборака, що не має до діла зі здорово думаючою людиною. Здорово думаюча людина, діставши від лікаря свідоцтво, що в неї є якась недостача на серцю, сейчас кинулабся радити щось на сю недостачу. Здорово думаючий чоловік сейчас застановивбися над тим, якби забезпечити свої діти, коли асекурація йому вже неможлива. Здорово думаюча людина не нападалаби на лікаря, котрий найшов серцеву недугу, бо лікар сьому не винуватий, що в його пацієнта є якась недуга, — як не буде розбивати зеркала здорово думаюча людина, коли поглянувши на своє відбиття в зеркалі найде не все так, якби йому бажалося.

Не стане теж здорово думаючий чоловік нарікати на запомогову організацію за те, що вона приймає лишень здорових людий. Здорово думаючий чоловік лишень поважавби таку організацію, бо по сьому він пізнавби, що організація розуміє серіозно свою завдачу, коли вона не приймає хорих. Здорово думаючий чоловік не нагадавби на товариство обезпечення від огню, якби таке товариство не хотіло обезпечувати дому, який вже горить. Не протививбися здорово думаючий чоловік такому поступованню запомогової організації, бо лишень така організація, яка приймає здорових членів, може бути певна, що вона сповнить всі зобовязання супроти своїх членів.

Коли кого може такий чоловік винувати, то хиба себе самого. Прецінь він міг приступити до організації, коли він ще не був занепав на сю недугу. Організація дає обезпечення хорим людям, але лишень таким, які до неї приступили, будучи здоровими. На те властиво організація й є, щоби давати забезпечення людям на случай недуги або смерти. Однак, такий кандидат в час приступлення мусить бути здоровим. Він здоровий асекурується на випадок недуги або смерти.

В сього кандидата, про котрого тут іде мова, все обернулося до гори ногами. Будучи здоровим, він до організації не приступав. Тоді він про неї й чути не хотів. Тоді він волів видавати гроші на друге. Тоді він був розумнійший від тих чесних організаторів, що тягнули його до ґурту, до організації. Він за організацію нагадався аж тоді, як його серцеві помпи почали зле помпувати. Коли він не міг поспішати під гору. Коли при найменчім зворушенню йому серце беться як молотом. Коли він уже не може притискати рук до роботи зі страху перед омлінием. Коли йому кружляє голова й бють холодні поти. Тоді він вибрався в організацію. Тоді, як уже було за пізно.

Коли в організацію його не пустили, то він не пішов лічитися, але шукає пімсти на лікаря, котрий в нього недугу відкрив, та на організацію, яка зробила те, що в такому случаю кожда чесна організація робить і робити обовязана. Місто щадити своє підорване серце та всі гроші, які може ощадити, звернути на оплату лічення, він вимахує кулаками на людий, які йому нічого не винні, які йому хочуть добра. Як каже один з відділових урядників, він так робить, як той, що самий мішок дре, і самий кричить. Вимахування тут, очевидно, нікому нічим не пошкодить, бо він не в силі зробити нічого ні лікареви ні організації. В остаточному разі пошкодить самому собі, або хиба яким скандалом напакостить свому народови. Від скандалу однак і найбільшого серце не направиться, і лікар, коли буде чесний, серцеву недугу найде й тепер, як найшов передтим, а організація, як давнійше, так і тепер його не прийме, бо інакше поступити не може.

Подаємо отсей примір на те, щоби з такого одного факту десять других училося. Така річ може всякому случитися. Воно й случається не лишень в нашому народі, але й в других. Неповодження — не чисто українська черта. Буває воно й в других народів. І в других народів як і в нашого, неповодження показує, що справді людина варта. Вартісна людина приймає на себе удар з розвагою. Вартісна людина не буде мститися за невдачу, ні на собі, ні на других, а тим менче на тих, які сьому невинуваті. Безвартісні люди поступають так, як осьтут описано. На те про се публично пишемо, щоби ми могли про сю справу застановитися, коли вона случається другому, щоби ми самі вміли відтак заховуватися розумно, як нам случиться така невдача або подібна.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПІД ОБУХОМ „СВЯТОГО ДЕКАДЕНТИЗМУ"

I. Прокажена суспільність і „епископ-апостол."

Еп. Хомишин має добре імя в Поляків („jedyny ruski biskup"), а в наслідок цього також у Римі („Епископ апостол"). Це має свої причини. Еп. Хомишин перейнятий латинізмом аж до фанатизму. Він має просту формулу, щоби виправдати вводження всяких латинських „новшеств": „Не кажім, що вони є не наші, що вони чужі і латинські. Ні! вони є католицькі. Проте ми як католики не можемо і не сміємо їх відкидати." (Набоженьство до Найсв. Серця Господа нашого Ісуса Христа, як підручник для священиків, уложив Григорій Хомишин, еп. станиславівський. Станиславів 1920. стр. 40.). Що такі „новшества" (Календар, целібат і т. д.) шкідливі для нашої нації — це йому байдуже. „Бідна та нація, котру треба аж обрядом підпирати, але гірка теж судьба і обряду, котрого так надуживається. У нас всьо на радість". (Тамже стр. 36). І ось з того приводу все, що наше, еп. Хомишинові просто ненависне: „наш обряд стратив атракційну силу і стався майже виключно „хлопським обрядом" (тамже стор. 38); наше богослуження — це „дзвони, поклони — кадило, кропило" (тамже стр. 37); релігійність нашого народу — це „бізантинізм", тільки сухий формалізм; ми не є правдивими католиками, тільки половинними; правдивими католиками у нас є, як виходить з „посланій" еп. Хомишина, тільки „Епископ" (одначе під тим завсіди треба розуміти таки самого еп. Хомишина); цей „Епископ" це „Церква" (він завсіди утотожнює себе з „Церквою", хоч церква вже етимольогічно означає „збір або громаду", а не одну особу); „Епископ" хоче нас зробити правдивими католиками і має до того всі божі і людські права, але „вулиця", „погане багно", ріжні „упавші очайдухи і душегубці", „затроєні душею і гнилі серцем" ведуть проти Епископа „перфідну, злощасну, погану боротьбу," уживаючи „фалшу, клевети і безсоромної лайки та напасти" — для „Юдиного гроша": і тому в нас „Церква," „хотяй ніби самостійна і свобідна, а однак порабощена" (тамже 31). „Епископ" любується в правдиво вуличному стилі — не тільки любується, але й не може инакше писати.

(Сконфісковано 37 рядків)

Еп. Хомишин певно собі думає: Годі! Я не писав би так, як би то наша нація не така! А ле вона „майже виїмкова" під оглядом розперезаности, безрелігійности, безхарактерности. „Я радше був би пастухом у иншій нації, як у нашій епископом!" — сказав цей „епископ" прилюдно на проповіді.

Наша нація така? Еп. Хомишин залюбки покликується на докази посторонніх свідків, на чужинців: „що вони про нас подумають собі?", „вони раменами здвигають", коли приглядаються нашій „безсоромній роботі" проти „епископа"...

Добре! Нехай прийдуть чужинці, приглянуться роботі цього епископа, і нехай нам відповідять на питання:

(Сконфісковано 65 рядків).

А якіж наслідки його „апостольської" більш як двайцятилітньої праці? Сам пише: „Нагромадилось в нашім церковнім організмі много затроєних і гнилих соків, котрі грозять загладою Церкві. Можна тепер вже напевно ствердити, що если дальше такий стан потреває, то церква у нас при змінених обставинах перетвориться в фалшиву церкву, або з часом сама розпадеться". (Лист до духовенства, сторона 9.).

А все-ж той стан таки найгірший в станиславівській епархії. Не дурно сам „епископ" до своїх вірних на проповіді сказав: „я радше був би пастухом у иншім народі..." А презвитеріянський „прічер" Кузів просив Станиславівців: „Дайте спокій вашому епископові бодай ще через два роки! Він найліпше працює для нас!..." І дійсно, станиславівська епархія це найподатливійший терен для всяких сект...

(Сконфісковано 5 рядків).

На днях розвязав священичу кооперативу, бо догадується, що вона має на меті „згуртувати духовенство"... Краєвого Т-ва священиків св. Ап. Павла (яке поліція розвязала) навіть по його „смерти" — „не признає"; а так само „не признає" ще ненародженого нового Т-ва священиків; „Ниву" орган священиків, „осуджує", а Митрополита обвинює, що в його епархії так діється, „немов би не було ніякого Епископа ніде в дієцезії" (Лист до духовенства, стор. 4).

II. Атмосфера і її наслідки.

Ось і самі „неґативні" плоди довголітньої енерґічної праці еп. (сконфісковано) є й „позитивні" (сконфісковано). Їх ядро становлять всі послання та брошури Хомишина, його ординарні проповіди, реколекції, (сконфісковано) до питомців і т. ин. З них витворилася в станиславівській епархії атмосфера, якій еп. Хомишин полишить своє імя, (сконфісковано 4 рядки).

Не було на світі такого князя, хочби був і „юродивий," котрого ідеольоґією не перенялисяби бодай деякі підлизники. Ось саме тому станиславівська атмосфера для нашого народу така трійлива. Її-ж репрезентує князь Церкви, і вона здобуває чимраз більше жертв то через засліплення, то через примушення. Чимраз більше намножується між священиками таких типів, котрі, (сконфісковано два рядки).

За такого треба вважати перемиського еп. Коциловського, котрий своє епископство завдячує еп. Хомишинові (через кілька літ був він професором богословія в Станиславові). Він, наслідуючи еп. Х., як тільки став епископом, так само став воювати зі своєю капітулою і помітує нею донині; пожерся з цілим перемиським громадянством; (сконфісковано 8 рядків).

Таким типом є др. Авк. Бойчук, ректор дух. семинарії в Станиславові, молодик, котрий виписує до поважних людий і до ріжних редакцій безчесні, штубацько-батярські листи — во імя вищого „освящения св. Духом." Таким є о. Смеречинський, парох-старушок, який у целібаті бачить початок і конець евангелія, і що неділі і свята проповідує тільки про целібат (хоч сам жонатий!), а до заграничних часописів дописує, що властивою причиною російської революції є те, що російське духовенство є жонате...

Целібат! Ось це та „перла," яку еп. Хомишин окупив більш як двайцятилітньою своєю працею. Проти канонів нашої Церкви, проти волі цілого духовенства й народу „епископ" перевів целібат у своїй дієцезії. Ба, навіть потягнув за собою перемиського епископа, і як здавалося, навіть Митрополита. „Хомишинізм" завис над цілою нашою унійтською церквою. Звідти й повстав такий переляк і таке огірчення в нашій суспільности з приводу целібату. Ми не були призвичаєні до того, щоби муж такої міри й таких засад, як Митрополит Шептицький, підтюпцював (сконфісковано) й щоби пожертвував себе ad maiorem gloriam „хомишинізму"... Митрополит, як можна було сподіватися, зрозумів положення. Але в Станиславові тріюмф: страйкуючі питомці скапітулювали. Целібат уратований! Це нічо, що характери питомців деправуються своїми присягами проти целібату і на целібат — головне: що целібат уратований! Від 1920 р., відколи еп. Хомишин проголосив офіціяльний целібат, були вже чотири сецесії питомців. Розуміється, що й остання сецесія не буде останньою. При першій кращій нагоді питомці знов протестуватимуть проти целібату.

Навчений досвідом, що питомці-діякони не страйкують, „епископ" саме тепер висвячує всіх питомців III. року на діяконів, а тих, що на II. році на підіяконів. Так асекурується проти евентуальної нової сецесії питомців! В своїм „Листі до дух." пише епископ, що целібат, це найлучший пробний камінь покликання до стану священичого. Тому два роки на перший рік вступило 43 кандидатів, а по скінченім першім році осталося тільки 15. Тамтого року шкільного було на першім році 35, а лишилось тільки 18 (стр. 7). Алеж при останній сецесії показалося, що й ті питомці, котрі остаточно (не маючи инакшого виходу) згодилися на целібат по щирости в душі не хочуть целібату, — а „епископ" їх чим боржій ловить, щоби ще раз не втікли... Дійсним „пробним каменем" для „епископа" є манія, а не що инше.

Коли призадуматися над поведінкою еп. Хомишина, то так і пригадується той перевізник Руданського, котрий на середині ріки вихрещував Жидів, загрожуючи їм, що їх потопить, як-що не вихрестяться; а коли їх вихрестив, то зараз їх топив, щоби на березі не відпекалися хресту.

(Сконфісковано 24 рядки).

Наприкінці ще одно до повідження. Еп. Хомишин звичайно лютиться, що „непокликані" люди забирають голос у церкві й важуться критикувати „поступовання епископа." Після його рецепти священики й вірні мають тільки „слухати епископа" завсіди і всюди. Але нехай би собі цей „епископ" пригадав, скільки то католицьких епископів Рим усунув саме на підставі критики священиків і світських людий. Яким правом ми важимося критикувати епископа Хомишина? **Правом самооборони, правом здорового розуму й моральних почувань.** Це природне право, яке praecedit усяким позитивним правам, чи вони називаються „епископськими" чи інакше. На жаль, природні права дуже часто бувають придушені. Певна річ, що наш нарід, (сконфісковано) вже давно був би сповнив задушевну мрію епископа Хомишина, який буцім то радше хоче пасти дійсні вівці в иншому народі, аніж... Алеж тоді „епископ" певно був би дуже смиренний, бо він перед сильним тільки втікати вміє — „до Відня"!

(Сю статтю ми передрукували з львівського „Діла". У ній польський прокуратор сконфіскував повних 145 рядків, не вчисляючи тих слів, які сконфісковано у поодиноких реченнях. Як видно, еп. Хомишин має у польської влади неабияку підпору).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ДО ОДНОСІЛЬЧАН ПОЛТВИ, ПОВІТ ГЛИНЯНИ.

Читальня Просвіти в Полтві, повіт Глиняни, прислала отсе письмо на адресу д. С. Пелеха, із Шенандо, Па.:

Дорогі Земляки: —

Підписаний Виділ читальні Просвіти в Полтві задумує побудувати власну хату, в якій містилась би читальня, саля на театральні вистави і склеп. А на то треба богато гроший, а ми їх не маємо, бо сей рік тяжкий з причини неврожаю в минувшім році. Тому ми звертаємось з горячою просьбою до Вас, Дорогі Земляки, щобисьте нам помогли своїми жертвами. Нам встидно жебрати у Вас, бо знаємо, що Вам також не переливається, та що мусите тяжко працювати на житте. Але маємо надію, що не відмовите своїм землякам та поспішете з жертвами на нашу хату. Всюди по сусідних селах посилають Американці гроші на ріжні цілі, тому сподіваємось, що і Ви не відмовите нам також своєї помочі. За се будемо Вам дуже вдячні, а імена жертводавців запишемо в „памяткову книгу".

Дивіться! Поляків у нашім селі мала горстка, а вони побудували сього року свою читальню серед села під бляхою. Чи то не встид для нас? А ми мусимо тинятись по комірнім! Тому поспішіть, Дорогі Земляки, з жертвами та допоможіть нам здвигнути свою хату, щоби з нас вороги не сміялися, але щоби нам завидували.

Повисшу відозву пересилаємо на Ваші руки, Пане Пелех, і просимо подати її до відома всіх Полтівців в Америці в якійсь з ґазет, бо ми не знаємо їх адрес.

До Вас зосібна звертаємося з горячою просьбою занятись сею справою, а жертви на ту ціль присилати ласкаво на адресу: Гр.-кат. Уряд Парохіяльний в Полтві, п. Глиняни.

Полтва, дня 2. червня, 1925.
За Виділ Читальні „Просвіти":
о. В. Терещук, голова,
Семко Бабух, заст. гол.

ПОКЛИК ДО ОДНОСІЛЬЧАН З ПОЛТВИ, ПОВ. ГЛИНЯНИ.

Дорогі Земляки: — Коли перечитаєте повисшу просьбу, застановіться над нею і подумайте, чи в нашім рідним селі потрібна своя хата, до котрої мають сходитись наші рідні, котрих ми полишили в тяжкій нужді. Не даймо сміятися з наших братів польським зайдам, а допоможім нашим браттям, кілько наших сил. Я вірю що наші односельчани тут в Америці не відмовили на подібні цілі для других і помогли, тож і другі Вам також не відповідять своєї помочі.

Давали ми другим, а тепер даймо своїм і не поскупім, а пішлім, скільки чиїх сил. Зарядіть на ту ціль збірки і самі даймо. Присилайте спис жертводавців на мою адресу, а я зберу і разом оголошу в часописі, кілько хто жертвував.

Дорогі Краяни: — Я відзиваюсь до Вашої совісти. Ви дуже добре розумієте, що така хата нашим браттям конечно потрібна, тож кличу до Вас всіх:

Спішім з помочю. Для мене така хата буде мати таку вартість як і для Вас, а подумайте, як то мило буде нам почути з рідного села від наших братів, що ми їм помогли і не дали ворогам сміятись з нас. Ану, завстидаймо ворогів. Дорогі Товариші і Товаришки, прошу Вас ласкаво сю справу не відтягати, а як найскорше до діла взятись. Хто дає зараз, то два рази більше дає! Памятайте, не забувайте за своє рідне село **Полтву.**

Симеон Пелех, учитель,
428 W. Mt. Vernon St.,
Shnandoah, Pa.

ДО ОДНОСІЛЬЧАН ІЗ ЧЕСНИК, ПОВ. РОГАТИН.

Дорогі наші Родимці!

Пишемо до Вас з жалем. Всі інституції і товариства повпадали в нашому рідному краю, а тим більше в нашому селі. Тільки ще донині істнує кооператива. Вона ще прикрашує наші улюблені Чесники, але зачала хитатись з неврожаю. Народ бідний забрав на кредит, бо нема за що купити.

В неділю, 14-го червня с. р. відбулися збори кооперативи і постановили звернутись до Вас, дорогі Родимці, з просьбою о заснованнє у Вашому місті комітету, котрий мав би занятися збіркою і обдарити нашу бідну кооперативу. Просимо подати і Ваші імена. Ми помістимо на почетнім місці.

З поважанием
Господарсько-споживча Спілка „Власна Поміч" кооператива з обмеж. порукою в Чесниках.

Гроші висилати просто до Чесник до кооперативи в Чесниках або на руки Комітету в Rochester, N. Y.

Адреса Комітету:
Михайло Паньків,
62 Oakman St.,
Rochester, N. Y.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Вільність в Америці, від. 172, повідомляє всіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що звичайний мітинг відбудеся в суботу, дня 8. серпня с. р., о год. 8. вечером, в Укр. Нар. Домі, 217-19 Іст 6-та ул. Кождий член обовязаний прибути на означений час і вирівнати свої залеглости. Союзовці, котрі незаплатили минувшого місяця своїх вкладок і неприйдуть заплатити в сім місяци будуть суспендовані. Також суть важні справи до полагодження тож присутність кождого члена есть конечна. Також будесь принимати нових членів до Тов. і У. Н. Союза. — Петро Бойко, секр.

ОБОРН, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 283, повідомляє всіх товаришів, що місячні збори відбудуться 10-го серпня в гали церковній. Прошу прибути, бо буде справозданне з пів року діяльности Товариства і оглянення нового товариського прапора. — Лесь Зобків, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 367, повідомляє своїх членів, що місячний мітинг відбудеться в вівторок вечер дня 11. серпня, в гали парохіяльній, 303 Hudson Ave. Кождий член має явитись на тім мітингу, бо будуть важні справи до полагодження. Котрі члени довгують, то прошу прийти і вирівнати свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — А. Бабій, предс.; М. Антонів, секр.; О. Чолій, кас.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, подає до відома своїм членам, що збори відбудуться в суботу, дня 8. серпня, о годині 7.30 вечером, в гали під ч. 435 Main St. Проситься всіх членів прийти на сей мітинґ, бо буде справа фотоґрафії до календаря на рік 1926. Проситься членів, щоб приводили на мітинґи нових членів до Тов. і У. Н. Союза. Члени повинні записувати свої діти до У. Н. Союза, бо в дітях будучність Союза. Неявившийся член підлягає карі після статута. — Д. Ридчук, предс.; Г. Ничка, кас.; М. Сас, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Тов. Укр. Січові Стрільці, від. 44, повідомляє, що звичайний мітинґ відбудесь о 2-ій год. попол. в неділю, дня 9. серпня, в гали церковній на Нюпорт Евеню. Проситься всіх членів явитись на сей мітинґ і вирівнати свої довги. — Андрій Чепеляк, секр.

ДО ОДНОСЕЛЬЧАН УСТЯ ЕПИСКОПСЬКОГО, ПОВІТ БОРЩІВ.

Вдруге звертаємось з нащої сторони майже всіми забутої гурток молодих людей з недавно прибувшими Вс. о. Тадейом Феґаловичом на чолі, щоби дати хоч яку поміч на будову Народного Дому в Устю. А наші земляки не зовсім серіозно сю справу трактують. Забувають, що в тій стороні, де найбільше шаліла военна хуртовина, де найбільше звернена увага наїзника Ляха, щоби якнайсильнійше закріпити свое пановання на „кресах", однак і там потрібна тимбільше відпорна праця ляцькій тимчасовій владі. Так коли ті, котрі пройшовши такий нерівний визвольний бій, котрих не здесяткував тиф і ляцькі тюрми, не зневірюються а дальше ведуть боротьбу, щоб показати нужденному опікунови, що звиш 40-міліонового народу не всилі скувати в кайдани і то прийде внедовзі напевно час, розплати! То тимбільше ми на вільній, богатій земли Вашинґтона, поможім своїм браттям в їх тяжкій праці. Віддаймо хоч вчасти довг свому народови. Не дивімся з замкненими очима, як на нашу любу Україну все більще насідають вороги прокляті.

Помагаймо будувати Народні Святині, де можнаб гартувати красшу долю. А в день визволення усього українського народу прийде черга і на нас і почуємо, що і ми причинились хоч вчасти до визвольної праці, а тоді як писав наш незабутній ґеній Тарас:

В сімї вольній, новій не забудуть помянути не злим, тихим словом.

Жертви слати або просто до краю на руки голови читальні Просвіти Вс. о. Тадея Феґаловича в Устю Епископськім, пов. Борщів, Галичина.

Або на адресу:

Стефан Зайшлий,
P. O. Box 155.
Raritan, N. J.

По всякі інформації звертатись на повисшу адресу.

СВЯТОІВАНІВСЬКИЙ ЧЕРВЯЧОК АБО СВІТИЛКА.

(Lampyris noctiluca) літає якраз тепер теплими вечерами і світить блудними іскорками в кущах. Колиж зловити його, то світить нам в руці але не пече. Світилка — це малий хрущик: самець має крила і літає а самичка не має крил і виглядає як кукла або хробачок. Належать до мягкокрилих. Вони дуже звинні і скорі та лакомі. Пожирають мшицю, яйця метеликів, ріжні кукли а особливо слимаків і через те світилки є дуже пожиточні. Найцікавійше для кождого, як і чим світилка видає світло? Тіло світилки не світить ціле, лиш місцями і то зі споду на череві; ті місця виглядають як жовтаві плями, а в них по мистецьки зладжені світляні знаряди. Ті знаряди складаються з двох верстов окремих клітин; ті верстовки наче дві дощинки одна на другій. Верхня є прозора, бо зміст її клітин густо наповнений множеством дрібнесеньких кришталиків. Обі верствочки переткані густою сіткою тонесеньких трахеальних (дишичних) рурок, які проводять до знаряду дихання свіжий воздух з киснем. Шкірка над світляним знарядом також прозора і тому ті орґани світла виглядають наче віконця вставлені в шкіру хрущика. Самичка має таких світляних пунктів: 2 попеpенні паски на череві 6. і 7. кадовбової обручки, 2. малі пункти на 8. обручці та ще дрібні світляні пункти під сподом 5. обручки. Самець має лиш два світляні знаряди на останній кадовбовій обручці. Самички отже видають зі себе більше світла, а то для того, що вони не мають крил і лише лазять по листю та сильними світляними сиґналами зраджують місце, де вони вижидають своїх любків. В тій цили вони викручують кінцем свойого тіла і висилають світло на боки та вгору. Не лиш світилки але також инші роди комах мають світляні знаряди. Ціль їх всюди однака: розмноження роду. (За д-ром Ваует-ом).

Агафангел Кримський.

НА ЧУЖИНІ.

Горді пальми... Думні лаври...
Манячливий кипарис...
Океан тропічних квітів...
Ще й цвіте цитринний ліс...

Я хитнусь, бо наче впився
З аромату тих квіток.
Аж поглянув: коло пальми
Простий житній колосок.

„Гей, земляче!"— шепче колос,
Похилившись на стебло:
„Ми чужі для цього раю, —
Що-ж сюди нас принесло?"

Гавриїл Костельник.

САМСОНОВА ЛЮБОВ.

(Докінчення).

Бачиш, що твоя тайна, це заразом моя тайна — а ти не хочеш виявити її мені! Невжеж ти хочеш моеї смерти? Ах, який ти невдячний! яке в тебе тверде серце!...

Наконець Даліля стала спазматично плакати, як це звичайно роблять женщини в таких пригодах.

Самсон стояв мов на суді. Не знав бідний, що з собою починати. Було йому ніяково в душі, а так він виглядав: гей віл, якому всі чотири ноги звязані до купи... Якщоб филистимські князі бачили його в такій поставі, з певністю булиб накинулись на нього, бо думалиб, що його сила вже зникла на завжди. Але на своє щастя а на нещастя Самсона, вони в той час сиділи в Далілевій коморі і нетерпеливо ждали на вислід Далілевої штуки...

Довіряв Самсон своїй Далілі (не мав він ні думки про филистимських князів, що сиділи в коморі), зворушувала його її журба. Та все таки не важився він відкрити їй своеї тайни — якийсь інстинкт перестерігав його. Коли — отак тільки для передуманя справи — поставив собі питаня: чи не сказатиби Далілі правди? — то його серце нагло замикалось наче залізною брамою! Ні! та ні! — Це було ясне для Самсона: доки його тайна є тайною, доти його життя з усіх сторін безпечне. А якщо зрадить тайну, то або життя, або загибіль... Оце нещасне „або!" — думав собі Самсон, — а його опісля не уникнути! Бо або Даліля десь-якось виговориться, або навіть зрадить мене (це однак неможливе!), або — ну, от мур скаже людям... А що Даліля торочить про пильнування моеї сили — це бабські дурниці! Вонаж мені тут непотрібна!

Понад усіми думками й почуваннями в таких пригодах у душі Самсона брала верх діточа доброта до Далілі. Хотів Самсон успокоїти свою опечалену любку — все инше було для нього неактуальне. І — бувало — приступив до Далілі, примилювався їй, як лише вмів, гласкав її мов кіточку. А вона — бувало — нагло кинеться йому на шию, і любими очима дотипливо вдивляеться йому до віч, та просить: Скажи, дорогий! Скажи! Скажи! Тиж мене любиш!

— — — — — — — — — — — —

От і біда була Самсонови з Далілею. Не знав він, що вона його дурить; та він її свідомо дурив (як дуриться діти, щоб дали спокій несвоїм річам). Дурив її, бо не знав инщої ради. І так одсував од себе вістря цілої тої немилої справи.

Спершу говорив Далілі: Я не маю ніякої тайни! Я сам не знаю, з чого береться моя сила. А чи ти знаєш — от приміром: з чого ти така „файна", а инші дівчата не такі?! — І сміявся Самсон.

Але Даліля не далася збити з дороги:

— А, певне! Не маєш тайни! А вина не пєш, горівочки й понюхати не хочеш! Ба навіть винограду не їш — ні свіжого, ні сушеного... А я нераз так хотілаби повеселитися з тобою вином, або й горівочкою. Та видно, тобі цего не можна!

А волося носиш довге, як колись ваші патріярхи: Авраам, Ісаак — чи як вони там називалися. Кажеш, що воно тобі так до лиця — щоб тебе люди ще більше боялися... Я в це не вірю! Тут якась тайна!

Так, так, мій дорогенький! маєш ти тайну, а не одну — але може й десять!

По цім веселіщім вступі Даліля знов потрутила скорбну струну:

— Ах! мій єдиний! Осолодо моя! Надіє моя! Журо моя! Чи то раз я падькаю над тим, що я зовсім несвідомо, не хотячи, з темної необережности можу тебе позбавити твоєї сили, а себе саму — життя?! Бо — тільки подумай! — можу тобі колись із необережности спалити волосся... Або не допильную в поварні якоїсь страви, в котру дадуть щось і з винної лози або й самого вина, а я тобі дам це зїсти... А як це не вбе в тобі твою силу?... Ах, що тоді? Що тоді? Чи ти не бачиш, що я повинна знати твою тайну — для твойого й мойого добра? Тільки я сама — ти і я, ніхто инший!... Боїшся, що я можу зрадити її? За що ти мене маєш? Чи я від нині тебе люблю? Чи ти спостеріг хочби й слід нещирости в мені? А хочеш — то кленуся, тобі нашим великим Даґоном, а хочби, й вашим Ягве! На весь світ кленуся, на все, що хочеш: що не зраджу тайни! Невже я хотілаб сама собі смерти?... Але змилуйся! Відкрий мені раз свою тайну! Доки мучитимеш мене?

Самсон аж спітнів. Даліля — так на осліп — дотикалась живчика його тайни... Треба було відвести її увагу від цего небезпечного терену. Тому відтепер дурив її видумками (як вони описані в Біблії).

— Бачиш, дорога, воно не так, як ти думаєш! Тепер тобі правду скажу! Це правда: маю тайну! Але я про неї й сам тільки принадково довідався. Якщоб мене звязано сімома сирими вужівками, що ще не всохли, то я будби, як кождий инший чоловік... Ось тобі моя тайна! Але на милість Бога! — про це ні словечка!

— Невже це може бути правда, коли ти — памятаєш: там у Леха! — грубі мідяні ланцюхи пірвав, як перепалену нитку?! — здивувано докинула йому Даліля.

— Певно, що так! Ланцюхи — инще, сирі вужівки — инще!

— Ах, бачиш! І чогож то було так довго мучити мене? Тепер я вже спокійна і безжурна!

І поцілувала Даліля Самсона — ніби з вдячности.

Та ще тогож дня донесла про все филистимським князям. І тогож дня князі доставили їй, чого вона потребувала.

Коли вечером Самсон заснув (а спав він твердо мов камінь), Даліля звязала його сімома сирими вужівками, та скрикнула: Самсоне! Самсоне! Филистими тут!

По два рази Даліля це кричала, а коли Самсон зірвався, пірвав вужівки, як павутиння.

— Ха-ха-ха! — заходилась Даліля зо сміху.

— Це я тебе так досвідчувала! Але ти мене добре здурив! О, ти дуже щирий! Ти мене любиш — нівроку!... Та вмить стала плакати (щоб розвіяти підозріння Самсона):

— Ах, який ти! Ніби мене любиш — а так глузуєш з мене нещасної!

Минали місяці, а Даліля не відступала від свойого: Скажи! та скажи!

Самсон дурив її новими видумками. То сказав звязати себебе новими мотузами, котрими ще нічого не вязано; то забити цвяхом сім його кудлів до ткацького валу. Але коли Даліля скрикнула: Самсоне, Филистими тут! — то Самсон пірвав мотузи, а ткацький вал вирвав разом з основою. І втікали филистимські князі з комори на пальцях — у великому страху.

. . . .

Щораз більш немилою й томлючою ставала ця нагінка для обох сторін. Самсон — наче дике звіря, яке гонять ловецькі пси, — бувало — нагло сцинявся в бігу, й відгризався. Пси відскочили на хвильку, але не покидали своеї жертви...

За кождою своєю невдачею Даліля ще більш докучувала Самсонови (щораз більше нагромаджувалось і приток до цего) — то плачем, то докорами, то гнівом, то любощами, то впертою мовчаливістю.

Звісно, що в таких припадках перемогує жінка — як уже прамати Ева в раю.

Самсон був мов розпятий на хресті: ні то в горі держатися, ні в діл упасти!

Кождого разу, коли Даліля кликала на нього, що Филистими тут, у сні мав він дивне видіння: Ніби то був він сам, але осліплений і обстрижений геть на чисто: без волосся й без бороди — в оковах, у тюрмі... І простягав свої руки з яких звисали ланцюхи, — благав про ратунок самого себе: цего властивого Самсона з зарістю на голові й з надлюдською силою в тілі...

Цей дивний сон, що постійно повторювався, пригнобляв його. А з другого боку Даліля — мов ті гончі пси! Життя Самсонови наприкрювалось. Душа охляла на смерть. Любощі перетворились у жовч.

Або покинути Далілю — або зрадити їй свою тайну. Иншої ради не було. Покинути любу Далілю — ні, цего не міг зробити Самсон: не міг на це здобутися! Осталось одно: виявити Далілі тайну — хай буде, що буде! Одначе Самсон уже настільки був переконаний про вірність своєю любки, що думав: що з того нічого не буде... (Так люди завжди обдурюють себе, коли прочувають лихо, а не хочуть і думати про нього).

Яка була дальша історія Самсона, це знають усі школярі. — Самсон наконець зрадив тайну своїй любці, а любка зрадила його. Обстригла його, закликала Филистимів з комори, а ті миттю звязали його мідяними ланцюхами.

Коли Самсон зчувся, поглянув зневажливо на Далілю, й сказав через затиснені зуби: Ти... гадюко... з ворожого насіння! — Це було все, що він тепер міг зділати.

А Даліля відвернулась до стіни (бо лише перед стіною могла виправдувати свое жіноче серце й свій розбишацький хист...)

. . . .

Сповнився на Самсоні його зловіщий сон. Филистими вивилупили йому вічи, кинули до тюрми. Не вбивали його — для своеї втіхи: щоб могти свобідно пити вино над головою колись страшного свого ворога. Така вже людська вдача. Є в цьому приємність, щоб оглядати медведя чи льва в клітці. Це догоджує людській гордости й силі. — Але колись так утішався Самсон, що міг свобідно любити Далілю в землі своїх ворогів...

Доволі часу мав нещасний Самсон у тюрмі, щоб передумати свое життя й любов до филистимських дівчат.

— Так мені належиться! Це я заслужив собі!.— зітхав він у тюрмі що годині. — Як я міг бути так засліплений?! Ізраїльські дівчата, які я вважав за дурненькі собі, передсказували мені мій кінець! А я цего не розумів!

Там у тюрмі (аж там у тюрмі) потріскали в серці Самсона всі струни любощів до Филистимок; а струни народньої гордости й сорому, натягнені, згучали й згучали... їх голос, їх крик, їх плач — це було одинокою розмовою Самсона у тюрмі.

І зітхав він:

— О Боже! О Ягве, святий Ізраїлів! Відпокутувати хочу! Перепросити тебе хочу! Нехай не останеться по мені таке неславне йменння!... О Ягве! дай нагоду! Ще раз, ще тільки раз! Хай буде пімста! Ні, не пімста — кара! Ні, не кара — посвята!

Ягве вислухав Самсона, й дав нагоду. Мало було Филистимам приглядатися медведеви в клітці. Прийшло народне свято, сказали филистимські князі випустити медведя з клітки на двір — нехай блазнує перед народом... Він сліпий і вже безсильний, нічого не вдіє!

Инакше думав Самсон. Його волосся в тюрмі відросло (підпиті Филистими й забули про це), вернула в нього його давня сила.

— Господи, дякую тобі! Але поможи ще цей останній раз! Хай бачить Ізраїль, як Самсон гине! — зітхав потаємно.

Обхопив руками два середущі стовпи филистимського театру, вперся і завалив всю будівлю — на себе самого й на Филистимів та на Филистимки. І — як каже Біблія — побив Самсон цим разом більше Филистимів, ніж за цілого свойого життя.

Опісля юдейські дівчата співали:

Ходив Самсон до Филистимки в гості
— Самсоне, Самсоне, було не ходити!
Ой леле!
Самсоне, Самсоне, а деж твоя сила?
— Любов її зїла, Филистимка зїла!
Ой леле!
Ржа зїла залізо, Даліля Самсона!
— Ви, хлопці юдейські, це для вас наука!
Ой леле!

Але геройська смерть осяяла Самсона так, що він удостоївся теплої й ширшої згадки в Біблії.

СПРОСТОВАННЯ.

I.

Степан Лемішка, предсідатель Комітету Несення Помочи Старому Краєви у Вунсакет, в стейті Ровд Айленд, пише:

Прошу дозволити нам спростувати помилки, які в дописі до Свободи до ч. 154 зробив секретар нашого комітету. Там було написано, що п. Процищин зібрала 1 доляр 21 центів, а тимчасом на ділі вона назбирала 8 долярів 39 центів. Збирала також школярка Марія Рапко і назбирала 3 доляри 93 центи. Комітет перепрошує сих чесних колекторок за пропущенне їх імен у списі.

II.

Степан Мельничук, секретар віча в Алентавні, Па. дня 26. липня, пише:

АЛЕНТАВН, ПА.

Як звісно Шановним Читачам Свободи, дня 26. липня с. р. в нашій місцевости відбулося віче в справі польсько-римського конкордату.

Зі сего віча була поміщена в Свободі дня 29. липня допись, котра подала вірно перебіг віча і резолюції там ухвалені. Про це віче була поміщена також допись в часописи Америка з дня 28. липня. Дописуватель до Америки подав, що на віче явилися нові православні з Нортгемптону та що се вони криками перебили бесіду др. С. Демидчука та не дали йому скінчити реферату. Прошу дати мені можність заявити, що на сьому вічу було православних з Нортгемптону така сила, що бувби їх почислив на пальцях одної руки. Вони через те й не могли мати впливу на віче. Віче устроювали і віче вели такі алентовські Українці грекокатолики.

Краще сказати правду, що минулися ті часи, коли нашого чоловіка учили молитися, робити й терпіти, і аж по смерти ждати щастя й заплати. Непрадвидим дописувателям пригадаю пословицю: що брехнею світ перейдеш, але назад не вернешся. Нарід вже не дасться більше дурити. Хто хоче з народом жити, мусить за народом іти і йому помагати в його боротьбі.

Стефан Мельничук,
секретар віча.

ДОПИСІ.

ПЕРТ ЕМБОЙ, Н. ДЖ.

Концерт Гната Палажія.

Пісні Ви наші — сердець наших квіти! По віки всім ви будете свідчити: що ми і в неволі не перестали жити, що ми і в неволі не дались побідити. Піде син України поміж чужії люде, язик свій забуде, і імя забуде — та вас не забуде.

З правдивою приємностию і відрадою приходиться мені писати про концерт нашого земляка, молодого артиста гр. Гната Палажія, який був улаштований у Перт Ембою в неділю, дня 5. липня.

Помимо цього, що у цей день була сильна спека, у вечір галя Українського Дому була виповнена гістьми, не тільки місцевими, але і з околиці.

Перед концертом виголосив до зібраних коротку промову гр. Володимир Білоруський з Плейнфільд. При кінці промови покликав він на сцену артиста Гната Палажія, якого поява викликала бурю оплесків — публика привитала його з одушевленнєм і захопленнєм, а промовець сказав опісля кілька щирих слів до нього.

Сама вже програма концерту давала заздалегідь усім запоруку, що приготований концерт випаде гарно і вдоволить гостей. На програму концерту склалися хорові співи тов-а „Боян" під умілою управою уч. Данила Стецика і церковного хору при церкві св. Ів. Хрестителя, під проводом Іоана Петаха, відтак співові й скрипкові соля і сольові танці своєрідні й чужинецькі. Між тими продукціями артист Гнат Палажій мав відспівати два рази по дві пісні.

По вступній промові першу точку заняв мішаний хор тов-а „Боян". Відспівав пісню „Чорна ріля із'орана". Гарно і мило віддана пісня відзначилася баритоновим сольом гр. Володимира Пеленьського.

Відтак слідувало скрипкове сольо Михайла Притики і сольові танці молоденької Олі Притікївни з Джемейки, Л. Айл. Тут треба замітити про великий талан молодої танцюристки Олі, котру жде колись гарна будучність. Стане вона колись улюбленою зіркою не тільки на американській, але мабуть і на европейській сцені.

Четверта точка була призначена для артиста гр. Гната Палажія. Його вхід на ескадру публика привитала знова оплесками.

Відспівав він у супроводі пяна „Гетьмани" Шевченко-Лисенко і „Бурлака" Мозилевського. З великою силою і красою переймаючою людську душу, відспівав артист „Гетьмани", прегарний поетичний твір і композицію. З повним національним чуттєм і любовію відтворив артист перед публикою нашу славну минувшість. З такою красою, любовію, чуттєм і силою може тільки вірний син своєї Неньки співати. У цю пісню, слідно було, що артист вложив ціле своє єство, цілий свій талан, самого себе. У кожньому руховї добачувалося повну свободу і артистичні посібности. Голос в його співучий бас (Basso Cantante) здоровий, сильний і чистий, у своєрідних композиціях повний національної закраски.

Пишучи про талан артиста Палажія слід сказати, що являється він не тільки якo концертовий, але якo оперовий співак. Дві оперові мелодії у другій части концерту а) In Falice з опери Ernani, G. Verdi; б) The Two Grenadiers, R. Schumann, дали наглядний доказ, що перед нами на ескадрі стоїть наш талановитий, повний артистично-духових прикмет, оперовий артист, який прокінчивши своє фахове вишколення і образування, стане недовго одним із визначних оперових артистів.

Доказом захоплення і одушевлення публики є це, що артист приневолений був заспокоїти її двома наддатками: „Романс" укр. нар. пісня і куплет „Чи у полі чи у борі".

У другій части концерту виступив церковний хор при церкві св. Ів. Хрестителя з піснею „Боже великий, єдиний, нашу країну" (замісць Україну). Прикре воно, але правдиве.*)

*) Пора нам пізнати самих себе, хто ми, чиї ми діти і яке наше історичне імя

Ані Русич, Русин, Руснак, Малорос, Червонос, русский, Югорос, хохол, а **Українець** наше імя, а **Україна** наша **Ненька.**

Ось Вам коротенька наука браття, — наколи закортка, загляньте в історію. — Прим. дописувателя.

Опісля появилась на сцені симпатична постать сільської дівчини, у народній ноші п-ні Олександри Мельниченко, сопранової співачки. Відспівала вона дві сольові композиції надзвичайно гарно: „Місяцю ясний" і „Карі очі", а якo наддаток „Стелися барвінку". Голос її mezzo-soprano викликав чаруюче враження, то-ж не диво, що публика нагородила солістку оплесками.

Скрипкове сольо „Der Sohn der Haide", Keler Bela, відіграла по мистецьки п-на Юлія Бемківна. Цей дивний, а прегарний музичний твір відіграла вона як віртуоз (мистець) запримітив я в неї велику любов до свойого струменту і до тієї музики.

На кінці концерту виступив ще раз мішаний хор „Боян" із веселою піснею: „Ой поїхав козак", Ол. Кощиць. Завважаю, що всі продукції хору „Боян" були совісно й уміло підготовлені і віддані, у чім заслуга так членів хору, як не менче управителя хору уч. Данила Стецика. Якo наддаток відспівав хор „Боян" прегарну пісню: „О Україно — о люба Ненько"; підчас тієї пісні присутні на галі повстали з місць.

До поводження і успіху згаданого концерту у значній мірі причинилася п-на Анастазія Бемківна в ролі пяновоі акомпаняторки, підчас цілого концерту, яка безперечно мала до волі трудні кусники, іменно чужинецьких композиторів.

Слід згадати про виступ дітей гр. Кузьова з Ню Йорку, які зовсім несподівано, поза програмою, взяли участь у концерті. Був це дует скрипковий при супроводі пяна. Відіграли дві сестри і брат. (Імен не знаю). Молодий скрипак зраджує великий музичний талан, а поприще слідно вишколення і певність у технічному виконанні.

Концерт закінчив короткою промовою місцевий парох о. Лисяк, який безсумнівно не мало потрудився до влаштування цього концерту.

Дорогому Землякові Палажієви бажаємо найкращих успіхів на дорозі його життя. Хай його співучий талан принесе йому щастя і вдоволення, а рівночасно нашому поневоленому Народові кращу будучність і значіння між культурними народами.

Володимир Білоруський.
Плейнфілд, 11. липня, 1925.

ТЮРМА ЗА ВОЛЮ.

Я не боюсь тюрми і ката,
Вони для мнее не страшні:
Страшнійш тюрма у рідній хаті,
Неволя в рідній стороні.

Мені не встид носить кайдани
За волю краю і братів,
То сором — золоті жупани
Носить, нанявшись у катів.

Нехай нас мучать і катують,
А слова правди не убють;
Нехай кати всі бенкетують,
Час прийде — разом пропа-
[дуть...

Що нам тюрма?! — То слава
[наша,
Ми всі тепера у тюрмі.
Всі пем одну ми скорбну чашу
Одна вона тобі й мені.

В кого є совість і надія,
Того ця чаша не мина,
Той випити її зуміє
Усю, усю, до дна, до дна!

Кого у краще віра гріє,
Тому ця чаша не страшна,
Вона привабить ще надії
І більше укріпить вона.

О. Верниволя.

НЕМИЛЕ ПРОБУДЖЕННЄ.

В смеречаних лісах Бартіболу почав дуже скоро таяти сніг. Весняне тепло прийшло кілька тижнів скорше ніж сподівалися і велика скількість зрубаного дерева лежала в лісі, ожидаючи, щоб перевезено його до ріки. В кемпі всі працювали з горячковою енергією, щоб відвезти зрубане дерево, заки іще можна вживати снігової дороги. Наставник кемпи післав до всіх околичних осадників, щоби приходили зі своїми волами чи кіньми помагати відвозити дерево.

Перший прибув Яків з парою биків. Бики були ще молоді, довгі і костисті, як і їх властитель Яків. Всеж таки здавалося, що до роботи вони здалі, хоть мало були вправлені до ярма. Настоятель кемпи усміхнувся, коли побачив Якова з його биками, але Яків сказав, що хотяй вони на око не дуже принадні, то коли прийде до роботи, вони покажуть свою вартість.

Яків був добрий погонич. Слідуючого дня він перший наладував дерево, щоби показати людям вартість своїх биків. Сніг ставав щораз мякший. Теплий вітер віяв цілу ніч. Всі погоничі і робітники чимало журилися. Мали везти дерево із невеличкого горбка до берега ріки. Дорога була нова і сильно порепана. Коли Яків зі своїми биками пустився в дорогу, до його саний були припрягані два величезні бервена дерева. Один з робітників крикнув до него, щоби був обережний, бо він перший пускається в дорогу, а сніг мякне, всюди повно вибоїв, пнів і ям, і як западеться в сніг, то часом і дна не знайде.

Яків поглянув перед себе на дорогу, котрою мав їхати, сплюнув на сніг і сказав подати собі дручок окований залізом, якого вживають у лісі.

Взяв отже дручок до рук і пустився з биками в дорогу. Він не йшов побіч дороги, як звичайно іде погонич, але кілька стіп перед худобою і час від часу з цілою силою встромлював дручок у сніг.

Треба знати, що сніг у цих лісових околицях є не раз два до пять стіп завглибшки. Під таким покривалом може бути закрита тверда лісова долинка або небезпечні ями, трясавиці або острі пняки дерев. Так отже Яків обережно мацав дорогу для своїх биків. Неодин легковажний погонич стратив свої коні чи бики.

Але в цім випадку якраз обережність і проворність Якова стала причиною нещастя. Неодин чоловік після такої пригоди перехрестився би, що жиє, не бути більше погоничем.

Зараз за Яковом ішла друга пара биків. Поганяв нею невеликий Француз, Тамін Ляндрі. Тамін мав велике довіре до Якова, як провідника. Він чувся зівсім безпечний гнати свої бики там, де Яків жене свої.

Наразь дручок Якова застряг у сніг досить легко.

„Гов" — крикнув він до своїх биків. Бики мимоволі поступили наперед, майже збили його з ніг і Яків з гнівом ударив їх по писку. Тоді вони стали, спустивши низько голови.

„Що сталося?" — спитав Француз, підбігши до переду.

„Тут велика яма," відповів Яків. При тих словах став штурхати дручком у сніг біля пня великого дерева. „Здаєсься, що там далі тверда земля." І сильно штурхнув дручком яких дві стопи далі від дерева.

Нараз сталося щось такого, що й найважнійший був їх нарікався. Ото нараз піднісся сніг, щось скріпалося, зарохотіло, начеб малий вулькан почав вибухати.

Майже поваленйй з ніг Яків скочив в один бік, а малий Француз з криком підскочив у воздух. Бики дико кинулися в один бік і були би втекли, як би не великий тягар. Із снігу вийшов величезний і сухий чорний медвідь. В його чорній кожі було багато грудок снігу.

Очевидно, так болісно і неделікатно пробуджений із зимового сну, медвідь не був у доброму гуморі. Здаєтьcя, що і голод збільшив його лють. Малими червоними очима глянув то в один то в другий бік, відтак нараз кинувся на найблизшого до себе.

Зі страшним риком бики кинулися між дерева. Страх їх прибавив їм стільки сили, що великі дерева, які тягнули, хиталися на санях неначе солома. Але це не довго тревало. Ледви уйшли якнись десять сяжнів від дороги, бик, котрого ударив медвідь, засліплений від страху, пошпотався рогами о корч і повалився на колїна. Якусь хвилину другий бик піддержав цілу вагу. Опісля він повалився на купу зі зломаним карком. Медвідь жадібно почав рвати мясо з него.

Наляканий і безпомічний другий бик застряг у сніг. Серед того Яків і Француз опамяталися і вхопили до рук сокири. В очах Якова малювався великий гнів до медведя і жаль за биками. Він підняв сокиру до гори і з цілої сили пустив її на голову медведя.

Властиво так він бажав зробити, бо кожний знає, що ударити медведя сокирою в голову є вельми трудна справа, хіба що медвідь спить. Але цей медвідь зівсім не спав. Дручок Якова пробудив його зі сну.

Коли медвідь порався із биком, то з боку приглядався, що роблять ці два люде. Отож, коли побачив, що сокира Якова піднялася в гору понад його головою, в одну мить піднісся на задні ноги і з блискавичною скорістю висунув наперед свою лабу і сокира Якова ударила не в голову, але ударила топорищем в лабу медведя, зсунулася, вихопилася Якови з рук і нагло відскочила між дерева.

З розпучливим криком Яків хотів відскочити в бік, але у той час медвідь ударив його другою лабою і хто знає, що було би сталося з бідним Яковом, як би не те, що заломався під ним сніг і він застряг. Так отже удар медведя не пошкодив йому. Тоді медвідь звернувся до Якова і був би зробив йому кінець, коли нараз дістав доброго прочуханця в карк острою сокирою малого Француза. З лютим ревом медвідь кинув Якова і пустився до малого Француза і тепер почалися перегони. Француз мав добрі ноги, а до того небагато важив, так, що міг бігти верхом снігу. Отож без великого труду міг утікати перед своїм ворогом. Він пустився довкола дерев, щоби як найскорше дістатися до своїх биків.

Тимчасом Яків станув на ноги і прийшов до себе. Він хотів побігти за своєю сокирою, коли Француз крикнув до него:

„Не сокирою, не сокирою, дручком, дручком його пробий."

Це була добра думка і Яків відразу це побачив. Дручок окований острим залізом, був справді великим оружжем. Вхопивши дручок обома руками, Яків вискочив на свій нещасний ладунок, а хвилину пізнійше Француз прибіг туди, а за ним медвідь.

В одну мить Француз станув і обернувся до медведя. Медвідь піднісся на задні лаби, щоб дістати його, а це дало добру нагоду Яковови. З цілої сили пхнув дручок в тіло медведя зараз біля передної лапки.

Медвідь спустив свою лабу і дручок, як передше сокира, покотився, але залізний кінець дручка зробив свою роботу. Медвідь повалився неживий біля убитого бика.

ПОЗІР! ПОЗІР!

Сим подається до відома всім нашим читачам, що присилають до поміщення ріжні оголошення до часопису „Свобода", треба присилати враз з оголошенням гроші, бо за оголошення не присланими грішми, не будем поміщати. Читачі мусять орієнтуватися яка належитість має бути присилана враз з даним оголошенням, будуть ласкаві за кожде написане в оголошенню слово числити 2 шт. коли таке оголошення має 30 або більше слів. За оголошення котрі не мають 30 слів платиться 50 цнт. за раз. Виняток творять лишень відділи У. Н. Союза, котрих оголошення мають бути підписані місцевим урядом відділу. Оголошення мають бути присилані до адміністрації „Свободи" 5—6 днів перед днем оголошення їх в часописі, так щоби контора мала час на ... сторону їх вчасно ... Сторони котрі не хотять ... ... правні, не можуть відтак нарікати на ... в ... „Свобода"